

Gamtos atkūrimo darbo grupės **Miestų** pogrupio susitikimas

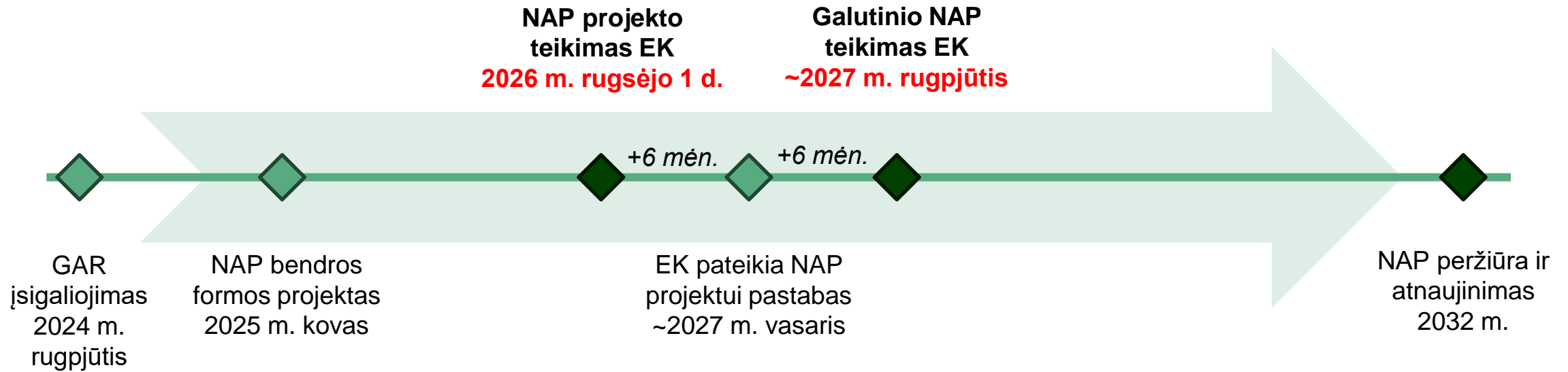
Turinys

- Nacionalinio atkūrimo plano rengimo procesas
- ES Gamtos atkūrimo reglamento, tikslai
- Miesto ekosistemų svarba
- Miesto ekosistemų atkūrimas (8 str.)
- SSVA pristatymas
- Diskusija

Nacionalinis atkūrimo planas

NAP 2024-2027 m. planavimas

BET: atkūrimo darbai turi prasidėti jau dabar, nelaukiant, kol įsigalios NAP!

Suinteresuotų šalių įtraukimas

I etapas 2025 m. vasaris-birželis

Kvietimas į
**Gamtos
atkūrimo
darbo grupę**

vasaris

Įžanginis GADG
susitikimas
(bendras)

kovas

**GADG pogrūpių
susitikimai**

balandis-gegužė

Bendras GADG
susitikimas aptarti
NAP eigą ir
tolimesnius etapus

*tbc birželis
ir/ar rugsėjis*

**Miestų
pogrūpio 1-as
susitikimas**

ES Gamtos atkūrimo reglamento tikslai

- **Bendrasis tikslas:** atkūrimo priemonės iki 2030 m. taikomos bent 20 proc. ES sausumos ir 20 proc. jūros teritorijų ploto ir iki 2050 m. visoms ekosistemoms, kurias reikia atkurti.
- **Specifiniai tikslai** 9 srityse (iki 2030 m., 2040 m. ir 2050 m.)
- Dėmesys ekosistemoms, turinčioms didžiausią anglies dioksido absorbcijos ir saugojimo ir apsisaugojimo nuo gamtinių nelaimių potencialą.

Sausumos, pakrančių ir gėlo vandens ekosistemos

Jūrų ekosistemos

Rūšių buveinės

Miestų ekosistemos

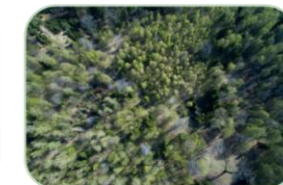
Upių jungtys

Apdulintojai

Žemės ūkio ekosistemos

Miškų ekosistemos

Papildomų medžių pasodinimas

Atkūrimas – procesas, kuriuo aktyviai arba pasyviai padedama atsikurti ekosistemai, kad pagerėtų jos struktūra ir funkcijos, siekiant išsaugoti ar padidinti biologinę įvairovę ir ekosistemos atsparumą <...> (3 str. 3 dalis)

Kodėl svarbios miestų ekosistemos?

- Miestų ekosistemos teikia daug gyvybiškai svarbių **ekosisteminių paslaugų**, įskaitant stichinių nelaimių (pavyzdžiui, potvynių, karščio salos efekto) rizikos mažinimą.
- Padidinus žaliają dangą sulėtėja vandens nuotėkis, mažinama upių taršos rizika, padedama išlaikyti žemesnę temperatūrą vasarą, taip **padidinant atsparumą klimato kaitai**.
- Miestų ekosistemos taip pat užtikrina buveines **biologinei įvairovei**, sukuria gyvybiškai svarbias jungtis platesniame kraštovaizdyje.

Ko siekiama Gamtos atkūrimo reglamentu

Iš Reglamento preambulės

- Reglamentas ragina gerokai sustiprinti veiksmus, kuriais **siekiama užtikrinti, kad miesto žaliųjų erdvių dangai**, ypač medžiams, **nebekiltų rizika nykti**.
- Siekiant užtikrinti, kad miesto žaliosios erdvės ir toliau teiktų būtinas ekosistemines paslaugas, reikėtų sustabdyti jų nykimą, jas atkurti ir plėsti, pavyzdžiui, į pastatų projektavimą integruojant žaliają infrastruktūrą ir gamtos procesais pagrįstus sprendimus, pavyzdžiui, žaliuosius stogus ir žaliąsias sienas.
- Toks integravimas gali padėti išlaikyti ir padidinti ne tik miesto žaliosios erdvės plotą, bet ir, įtraukus medžius, miesto medžių lajos dangos plotą.

8 str. Miestų ekosistemų atkūrimas (1)

Tikslas iki 2030 m.

Valstybės narės užtikrina, kad:

- Iki 2030 m. gruodžio 31 d. nustatytose miestų ekosistemų teritorijose nebūtų grynojo bendro nacionalinio **miesto žaliosios erdvės ploto** ir **medžių lajų dangos** ploto sumažėjimo, palyginti su 2024 m.

Šios dalies tikslais valstybės narės gali į tuos bendrus nacionalinius plotus neįtraukti miestų ekosistemų teritorijų, kuriose miesto žaliųjų erdvių dalis urbanistiniuose (miesto) centruose ir urbanistiniuose (miesto) klasteriuose viršija 45 %, o miesto medžių lajų danga viršija 10 %.

8 str. Miestų ekosistemų atkūrimas (2)

Tikslas po 2030 m.

Valstybės narės užtikrina viso nacionalinio miesto žaliosios erdvės ploto ir miesto medžių lajų dangos ploto didėjimo tendenciją:

- Nuo 2031 m. sausio 1 d. valstybės narės **užtikrina** viso nacionalinio **miesto žaliosios erdvės ploto didėjimo tendenciją**, nuo 2031 m. sausio 1 d. matuojamą kas šešerius metus, *be kita ko*, nustatytose miestų ekosistemų teritorijose miesto žaliają erdvę integruojant į pastatus ir infrastruktūrą, **kol pasiekiamas pakankamas miesto žaliųjų erdvių lygis***.
- Nustatytoje miestų ekosistemų teritorijoje **užtikrina miesto medžių lajų dangos didėjimo tendenciją**, nuo 2031 m. sausio 1 d. vertinamą kas šešerius metus, **kol pasiekiamas pakankamas lygis***.

**pakankamas lygis turi būti nustatytas iki 2030 m. pagal EK iki 2028 m. parengtą metodiką*

Kas yra nustatytos miestų ekosistemų teritorijos?

Visuose savo didmiesčiuose bei miestuose ir priemiesčiuose valstybės narės nustato ir kartografuoja 8 straipsnyje nurodytas miesto ekosistemų teritorijas.

Didmiesčio arba miesto ir priemiesčio miesto ekosistema apima:

- a) visą didmiestį arba miestą ir priemiestį arba
- b) didmiesčio arba miesto ir priemiesčio dalis, įskaitant bent jų miestų centrus, miestų klasterius ir, jeigu atitinkama valstybė narė mano, kad tai tikslinga, priemiestines zonas.

Valstybės narės gali agreguoti dviejų ar daugiau gretimų didmiesčių ir (arba) dviejų ar daugiau miestų ir priemiesčių miesto ekosistemos teritorijas į vieną tiems atitinkamai didmiesčiams arba miestams ir priemiesčiams bendrą miesto ekosistemos teritoriją.

Aktualūs GAR apibrėžimai (1)

- 15) **vietos administracinis vienetas (VAV) ('local administrative unit' or 'LAU')** – valstybės narės žemo hierarchinio lygio administracinis vienetas, smulkesnis už provinciją, regioną arba valstybę, nustatytas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1059/2003 4 straipsnį (43);
- 16) **urbanistiniai (miesto) centrai ir urbanistiniai (miesto) klasteriai ('urban centres' and 'urban clusters')** – didmiesčių, miestų ir priemiesčių teritoriniai vienetai, klasifikuojami naudojantis tinklelio tipologija, nustatyta pagal Reglamento (EB) Nr. 1059/2003 4b straipsnio 2 dalį;
- 17) **Didmiestis ('cities')** – VAV, kurio ne mažiau kaip 50 % gyventojų gyvena viename ar daugiau urbanistinių (miesto) centrų, matuojant pagal urbanizacijos lygį, nustatomą pagal Reglamento (EB) Nr. 1059/2003 4b straipsnio 3 dalies a punktą;
- 18) **miestas ir priemiestis ('towns and suburbs')** – VAV, kurio mažiau kaip 50 % gyventojų gyvena urbanistiniame (miesto) centre, bet ne mažiau kaip 50 % gyventojų gyvena urbanistiniame (miesto) klasteryje, matuojant pagal urbanizacijos lygį, nustatomą pagal Reglamento (EB) Nr. 1059/2003 4b straipsnio 3 dalies a punktą;

Aktualūs GAR apibrėžimai (2)

- 19) **priemiestinės zonos ('peri-urban areas')** – teritorijos, esančios šalia urbanistinių (miesto) centrų arba urbanistinių (miesto) klasterių, įskaitant bent visas teritorijas, esančias ne toliau kaip 1 kilometro atstumu nuo tų urbanistinių (miesto) centrų arba urbanistinių (miesto) klasterių išorinių ribų, ir esančios tame pačiame didmiestyje arba tame pačiame mieste ir priemiestyje, kaip ir tie urbanistiniai (miesto) centrai ar urbanistiniai (miesto) klasteriai;
- 20) **miesto žalioji erdvė ('urban green space')** – visas medžių, krūmų, krūmokšnių, daugiametės žolinės augmenijos, kerpių ir samanų, tvenkinių ir vandentakių plotas, esantis didmiesčiuose, miestuose ir priemiesčiuose ir apskaičiuotas remiantis duomenimis, surinktais naudojantis „Copernicus“ žemės paviršiaus stebėsenos paslauga pagal Sąjungos kosmoso programos, nustatytos Reglamentu (ES) 2021/696, komponentą „Copernicus“, ir kitais tinkamais papildomais atitinkamos valstybės narės pateiktais duomenimis, jei tokių duomenų apie tą valstybę narę yra;
- 21) **miesto medžių lajų dangą ('urban tree canopy cover')** – visas medžių lajų dangos plotas didmiesčiuose, miestuose ir priemiesčiuose, apskaičiuotas remiantis medžių lajų dangos tankio duomenimis, surinktais naudojantis „Copernicus“ žemės paviršiaus stebėsenos paslauga pagal Sąjungos kosmoso programos, nustatytos Reglamentu (ES) 2021/696, komponentą „Copernicus“, ir kitais tinkamais papildomais atitinkamos valstybės narės pateiktais duomenimis, jei tokių duomenų apie tą valstybę narę yra;

8. Urban ecosystems (Art.8)	
8.1 National approach and contextual information	
8.1.1 National approach	
8.1.1.1 National approach to meeting restoration targets and fulfilling obligations for urban ecosystems, based on latest scientific evidence (Art.15(3)(c)) (optional)	Free text, suggested max. 3 000 characters
8.1.2 Determination of urban ecosystem areas (Art. 8(1) and 14(4))	
Urban ecosystem areas have to be identified by MS in order to address the targets of Article 8. Entire cities or towns and suburbs can be directly defined based on the latest data available from EUROSTAT. If the Member State decides to use another approach to urban ecosystem areas, additional information have to be provided by Member States.	
8.1.2.1 Type of urban ecosystem area chosen	<p>Indicate one of the following options:</p> <p>a) entire cities or towns and suburb, in all cases</p> <p>b) at least one urban ecosystem area includes parts of the city or of the town and suburb, including at least its urban centres, urban clusters (this option may include a mix of cases where some urban ecosystem areas in the Member State include the entire city, town and suburb, and others only parts)</p> <p>If 'b' is selected, information in Annex III should also be provided.</p>
8.1.2.2 Aggregated urban ecosystem areas	<p>Yes/No</p> <p>If 'yes' is selected, information in Annex III should also be provided.</p>
8.1.2.3 If a) is selected in 8.1.2.1, list of LAUs classified as 'city' or 'town and suburb', according to Art.14(4)(a)	List of GISCO IDs of LAUs
8.1.2.4 If b) is selected in 8.1.2.1, map of urban ecosystem areas. In this case, information in Annex III should also be provided.	Geospatial information
8.1.3 Contextual information (Art.8(1))	
The pre-existing data in fields 8.1.3.2. and 8.1.3.3. would be subject to the condition of choosing alternative a) in field 8.1.2.1, 'indicating No' in field 8.1.3.1, and that no aggregation of UEAs is indicated in the additional information IV.	
8.1.3.1 Supplementary data beyond Copernicus were used for the estimate of urban green space and/or tree canopy cover, in accordance with Art. 3(20) and (21)	<p>a) Yes/No</p> <p>b) If 'yes' is selected, provide the source and metadata of supplementary data, as well as a justification including a comparison with the Copernicus dataset (free text, max. 3000 characters)</p> <p>c) If 'yes' is selected, provide the associated geospatial information</p> <p>If 'yes' is selected, information in Annex III should also be provided</p>

8.1.3.2 Area and map of national share of urban green space in urban ecosystem areas at the time of entry into force of the Regulation	<p>a) area in km²</p> <p>b) geospatial information</p>
8.1.3.3 Area and map of national tree canopy cover in urban ecosystem areas at the time of entry into force of the Regulation	<p>a) area in km²</p> <p>b) geospatial information</p>
8.1.3.4 Exclusion of urban ecosystem areas in which the share of urban green space in the urban centres and urban clusters exceeds 45% and the share of urban tree canopy cover exceeds 10% (Art.8(1))	<p>Yes/No</p> <p>If 'yes' is selected, information in Annex III should also be provided.</p>
8.1.4 Satisfactory levels	
SECTION 8.1.4 NOT APPLICABLE TO THE FIRST PLAN	
8.2 Targeted restoration plan	
8.2.1 No net loss by 2030 (Art.8(1))	
If no measures to achieve 'no net loss' are needed, field 8.2.1.1 must indicate zero, and no indicative maps are needed.	
8.2.1.1 Indicative total surface area of land subject to restoration measures to ensure no net loss (Art.15(3)(a))	<p>a) best estimate in km²</p> <p>b) range in km² (optional)</p>
8.2.1.2 Indicative areas (or description) of areas subject to restoration measures to meet the restoration target of 'no net loss' (Art.15(3)(a))	<p>Indicate a) and/or b)</p> <p>a) geospatial information</p> <p>b) free text, suggested max. 3 000 characters</p>
8.2.2 Increasing trends after 2030 (Art.8(2) and (3))	
8.2.2.1 Indicative surface area subject to restoration measures to achieve an increasing trend in the total national area of urban green space (Art.8(2))	<p>Best estimate or range, in km²</p> <p>a) by 2040 (optional)</p> <p>b) by 2050</p>
8.2.2.2 Indicative maps or description of potential areas subject to restoration measures to achieve an increasing trend in the total national area of urban green space (Art.15(3)(a)) (optional)	<p>Indicate a) and/or b)</p> <p>a) Geospatial information</p> <p>b) free text, suggested max. 3 000 characters</p>
8.2.2.3 Indicative surface area subject to restoration measures to achieve an increasing trend in the urban tree canopy cover for each urban ecosystem area (Art.8(3))	<p>Best estimate or range, in km²</p> <p>a) by 2040 (optional)</p> <p>b) by 2050</p>

NAP bus rengiamas pagal patvirtintą vienodą formą

Turinys

- Nacionalinio atkūrimo plano rengimo procesas
- ES Gamtos atkūrimo reglamento, tikslai
- Miesto ekosistemų svarba
- Miesto ekosistemų atkūrimas (8 str.)
- SSVA pristatymas
- Diskusija

